

ВИЩІЙ ШКОЛІ— УКРАЇНСЬКУ МОВУ

З 19 по 21 березня в Мінвузі республіки відбулася нарада з питань впровадження Закону «Про мови в Українській РСР». Результат наради можна підсумувати одним реченням: «Закон — не передовий досвід, який можна впроваджувати чи не впроваджувати; це — нормативний акт, що мусить підлягати неухильному виконанню». З цього мають виходити і ті, хто за українську мову всіма фібрами душі, і ті, кому вона, як кістка попереку горла. Причому, відкладання в довгий ящик Міністерством не терпить: чим швидшим буде цей процес, тим краще для кожного вузу і для справи загалом.

Труднощі, звичайно, є. Скажімо, відсутність підручників. Однак це причина тільки для того, хто проти мови республіки, а хто за неї — може в терміновому порядку перекладати на українську з російськомовних посібників. Так, між іншим, працюють вузи Західної України. Львівський лісотехнічний інститут, наприклад, готує 150 спеціалістів з Молдавії, для яких викладання розпочали не російською, а українською. І нічого трагічного — вчаться з великим задоволенням, будуть духовно багатшими фахівцями, бо знання ще однієї мови ніколи нікому не зашкодило. Головне — дивитись на неї доброзичливими очима інтернаціоналістів, з шаною і повагою, як на мову рівноправного 52-мільйонного народу, без пихи того нерозумного шахтаря, котрий говорив, що вивчив би українську, якби від цього побільшало ковбаси. (До речі, на нараді повідомлялось, що той донецький шахтар і досі одержує з усіх кілців України посланки з ліверною ковбасою — народ дотепно відреагував на це відверто манкуртство).

На нараду в Мінвуз були запрошені проректори з навчальної роботи, керівники організацій Товариства української мови імені Т. Шевченка та редактори вузівських багатотиражок. Вів нараду міністр вищої і середньої освіти УРСР В. Д. Пархоменко.

Основна форма роботи — «круглий стіл», себто, запрошення до відвертої, довірливої розмови. Від

нашого інституту виступили перший проректор Ю. А. Буренніков та голова осередку Товариства української мови М. Д. Коваль. Керівники Міністерства дуже прихильно ставляться до цієї програми впровадження української мови, яку взяли на озброєння ректорат і вчена рада Вінницького політехнічного.

Втім, про досвід на нараді говорилось мало. Йшлося здебільшого про шляхи швидкого втілення Закону в життя, про те, щоб тут не було формалістики і спрощень. Уже є випадки, що на вивчення іноземної мови відводять 400 годин, а української — 40. Така нерівноправність межує з цинізмом. Треба більше уваги надавати мові за рахунок суспільних дисциплін, викладання яких, до речі, мусить у першу чергу переводитись на українську.

Нема сумніву, що будуть перешкоди, буде опір, будуть навіть погрози і випадки на зразок, скажімо, таких, як те, що в перехолах київського метро б'ють фізіономію кожному, хто не знає, що таке кватирка і козватка на зразок поокламаній, що їх підкидали виборцям проти Юрія Васильовича Гнаткевича з Київського політехнічного інституту. «Якщо хочете спати спокійно, не голосити за Гнаткевича у Верховну раду республіки».

Народ, однак, проголосував. Народний депутат Ю. В. Гнаткевич був головою редакційної комісії наради, яка підготувала звернення учасників до народних депутатів Верховної Ради Радянського Союзу, щоб вони ні в якому разі не дали ходу законові, яким має проголоситись право російської мови на загальнонаціональну, тому що це буде не тільки дальшим утиском української, а, можливо, навіть її смертю.

Нарада звернулася також до Ради Міністрів Союзу РСР з проханням вернути Україні Харківський та Дніпропетровський університети, а також всі сільськогосподарські вузи, які всупереч логіці і навіть здоровому глуздові передані у відання Москви (готують же спеціалістів на 95 процентів для села).

І знову — вибори

Отже, попереду у нас третій тур виборів у тих округах, де у першому й другому турах не визначились переможці. Нові вибори відбудуться в неділю 22 квітня. Знов іде висунення кандидатів у народні депутати. Миська організація Товариства української мови імені Т. Шевченка назвала своїм кандидатом до обласної Ради викладача кафедри теорії і історії культури О. І. Нижника.

Найбільше претенден-

тів від нашого інституту до миської Ради. Колектив факультету автоматики й мікроелектроніки висунув до цього органу доцента кафедри КІПРА В. Г. Руцького і старшого наукового співробітника кафедри АІВТ Б. П. Зеля, колектив інженерно-будівельного факультету — професора завкафедрою технології будівельного виробництва М. Ф. Друкованого, пленум МК ЛКСМУ — заступника секретаря комітету комсомолу ВПІ

С. А. Коцара, пленум миської організації Товариства української мови — наукового співробітника обчислювального центру А. М. Малигіна і лаборанта кафедри філософії М. Д. Прищана. Пленум Ленінського райкому партії висунув кандидатом в депутати районної Ради заступника секретаря парткому інституту О. І. Медведченко, а колектив інженерно-будівельного факультету — студента С. М. Онуфрійчука.

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАІН, ЄДНАЙТЕСЯ!

За інженерні кадри

Газета видається
з лютого 1981 року.

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА КОМІТЕТУ
КОМСОМОЛУ ВІННИЦЬКОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО ІНСТИТУТУ

№ 12 (383)

П'ятниця, 30 березня 1990 року.

Виходить раз
на тиждень

Ціна 2 коп.

Семінар суспільствознавців

В складних умовах доводиться працювати сьогодні вузівським викладачам — суспільствознавцям. Перехід на нові учбові програми відбувається при фактичній відсутності нових навчальних посібників. Знаючи підвищився критичний підхід студентів до кожного слова викладача на лекції і семінарі. Намаганнями деякого підпорядкованого несправедливо звинувачується в усіх негативних явищах радянської історії і бідах нашого сьогодення марксизм — лєнізм.

З метою обміну думками про роботу в нових умовах і зібрались 16 березня у Вінницькому політехнічному інституті

викладачі суспільних наук Вінницького вузівського регіону (Вінницька, Житомирська, Хмельницька області). Нараду-семінар вступним словом відкрив від імені ради ректорів регіону професор Б. І. Мокін — ректор ВПІ. З доповідями про актуальні проблеми перебування кафедри суспільних наук виступили голова науково-методичної ради кафедр суспільних наук регіону доцент А. Д. Ткаченко, начальник управління викладання суспільних наук Мінвузу УРСР В. І. Дани-

ленко.

Для учасників семінару були прочитані лекції «Неформальні об'єднання молоді» (Ю. Б. Гайсановський, лектор Вінницького обкому КП України), «Релігія і атеїзм в умовах оновлюваного суспільства» (Т. В. Мотренко — заступник уповноваженого ради в справах релігій при Раді Міністрів УРСР по Вінницькій області).

Відбулись засідання опорних кафедр, на яких викладачі поділились досвідом викладання в нових умовах та у відпо-

відності з новими учбовими програмами з дисциплін «Політична історія XX століття», «Філософія», «Політична економія», «Проблеми теорії сучасного атеїзму», «Історія релігій і атеїзму», «Історія і теорія вітчизняної і зарубіжної культури». Вироблені конкретні рекомендації по дальшому удосконаленню роботи кафедр і викладачів.

В роботі семінару взяв участь заступник завідувача ідеологічним відділом Вінницького обкому Компартії України Г. Г. Фесун.

В БОНДАР,
завідуючий кафедрою
наукового комунізму
ВПІ

ДО 45-РІЧЧЯ ПЕРЕМОГИ

ЧЕРЕЗ ВСЕ ЖИТТЯ

На фронт Микола Кириченко потрапив влітку сорок четвертого. Йшов йому тоді двадцять перший рік. Його ровесники, ті, яких обійшла німецька окупація, мали за плечима вже два, а то й три роки війни. Пройшли від Сталінграда до Дніпра. Стали досвідченими воїнами. Але багато з них вже тоді загинули в боях, не побачили жаданої Перемоги.

Але на війні швидко стають справжніми солдатами. Так було і з Миколою. В березні, після звільнення Кусківця, що в Літинському районі, польовий райвійськкомат направив Кириченка в запасний батальйон. Та не минуло і двох місяців, як став Микола бійцем окремої кулеметної роти стрілецької дивізії, що входила до складу 1-го Українського фронту. На той час фронт стояв в обороні, йшла підготовка до липневого наступу, який згодом отримав назву Львівсько-Бродівської операції.

Готуючись до неї, полк в якому служив Кириченко, діяв активно, вимотуючи сили противника. Щораз викликали бої місцевого значення.

В один з таких днів кулеметники стали інтенсивно обстрілювати ворожі снайпери. Дісталось і обслузі «Максима», де другим номером був М. Кириченко. Тоді він отримав перше фронтове поранення в перенісся. Ще один сантиметр і життя обірвалося б миттю.

Кров заливала обличчя, але поруч лежав важко поранений командир обслуги. Тільки джидавшись санітара, юнак залишив позицію. Не забув, правда, захопити з собою кулемет, коробки з стрічками і два автомати. Діяв, як вимагав того статут.

Вже в наступі у на-

прямку Луцька молодий кулеметник був вдруге поранений. Двадцять днів гоїв рану в санчастині полку. Коли повернувся в роту, в ній залишилося тільки дві обслуги. Решта сім були виведені зі строю.

Та наказ — гнати ворога. Під вечір залишки роти зайняли хутір, кулемети встановили на залізничному насипі. Не минуло й години як фашисти пішли в контратаку, прикрившись самохідними гарматами, замаскованими снопамі скошеної пшениці, і відкрили по наших позиціях вогонь.

Почулося поруч: «Рус! Хенде хох!». Схоже, що підрозділ потрапив в оточення. І це було дійсно так. Фашистські піхотинці просочилися через наш передній край. Та,

завдяки сміливим діям ротного командира, кулеметники, користуючись нічною темрявою, організовано відійшли і закріпились на новому рубежі. Під час відходу німці послили артобстріл. Саме у цей час поблизу Кириченка розірвався снаряд і солдата сильно контузило.

Коли б не Яків Юрець, який на передовій був за старшого брата, не зостався б у живих. Він підхопив мене, вивів з оточення, а старшина відправив у дивізійний медсанбат, — згадує Микола Іванович. — Звідти в госпіталь, що розміщався в Ярославлі. Контузія виявилась дуже важкою. Я втратив мову і слух. Не міг рухатися. Цілий місяць відходжували лікарі, сестри, няні.

Потім воєнна доля по-своєму розпорядилася молодим кулеметником. Після курсів радистів потрапляє до взводу управління, у винищувально-протитанковий артилерійський полк.

В одному з числених ворожих танкових наступів Микола Кириченко відзначився при забезпеченні управління артогнем. Командир з'єднання нагородив тоді мужнього солдата медаллю «За бойові заслуги».

Далі фронтові дороги артилериста-зв'язківця пройшли Польщею, потім — Чехословаччиною. День Перемоги зустрів під Прагою.

Нині Микола Іванович трудиться в інститутському гаражі. Своім «уазиком» сумлінно обслуговує профілакторій-санаторій, виконує його господарські замовлення.

Д. БОРИСОВ.
Фото Р. Кутькова.

В нашому інституті відкрилась фотовиставка. Радісно і сумно.

Радісно, бо всі труднощі, нарешті, позаду і виставка все-таки є — студенти й співробітники можуть побачити кращі роботи фотомайстрів Вінниччини, країни, Польщі.

Сумно, бо 150-річчя фотографії світ відзначав минулого року, а в інституті ця подія промайнула непомітно. Соромно ще й тому, що нинішня виставка могла відбутись 10 років тому, коли був живий завкафедрою ЕПП В. П. Дубровський, а очолюваний ним фотоклуб мав славу наймасовішого у Вінниці і таку виставку, як оце наша, організували б швидко і, по суті, без труднощів. Мали ми тоді фотолaboratorію біля актового залу, де кожен

студент міг у зручний для нього час проявити плівки, віддрукувати фотографії.

Хочеться «подякувати» всім, хто зробив усе можливе в боротьбі за підсобні приміщення, щоб такої лабораторії не було. Ті, хто хоч раз друкував знімки, знають, скільки часу витрачається на організацію робочого місця, коли цим місцем має стати ванна чи туалет. І скільки б ми сьогодні не говорили, що у нас створені всі умови для студента, по-справжньому займатися фотосправою він не може.

Комп'ютеризація, кажуть, це друга грамотність. Може, й так, але бачити в довколишньому світі красу, з мого погляду, не менш важливо.

Впевнений, що якби були заняття з техніки фотомистецтва, на них

студентів заганяти силою не довелося б. Крім того, для них не треба дорогих, дефіцитних комп'ютерів, а віддача була б реальною — все таки непогано, коли технічна інтелігенція бачить і вміє цінувати в довколишньому світі прекрасне.

Від душі хочу подякувати всім, хто докладав зусиль, щоб наша виставка відкрилась. Це проректор А. С. Васюра, старший виконроб А. М. Пузаєнко, стелар В. А. Кривоніс, співробітники кафедри АІВТ В. В. Злотник і О. І. Гаврилюк, кафедри ЕПП — С. В. Клепацький і В. М. Вітюк, члени туристично-альпіністського клубу «Одісей», працівники бібліотеки.

Сподіваюсь, що ця виставка в інституті — не остання, що невдовзі ми таку ж або подібну до неї зможемо влаштувати силами власних співробітників і студентів, відроджуючи славу того фотоклубу, який, уже мали.

ЄВГЕН МЕЛЬНИК,
науковий співробітник
кафедри АСУ.

На фото — два знімки автора, що демонструються на інститутській виставці — «Іринка» і «Зустріч в горах».

НАШ СВІТЛОФОР

Нинішній час складний для всієї країни. Відчуваємо це і ми — працівники правоохоронних органів.

Зростає злочинність, зростає кількість дорожньо-транспортних пригод.

Мікроклімат на вулицях Вінниці та й на дорогах області значно погіршився. Водії, пішоходи стали

чекаючи, коли проїдуть машини, почав переїжджати. Двоє водіїв встигли об'їхати його, третій загальмував, а от четвертому не було куди дітись. Машиною ЗІЛ Пилипчак Ю. І. був збитий. З важкою травмою голови потрапив до лікарні.

Це непоодинокі факти. З прямої вини пі-

совісті до 50 процентів усіх аварій. Часто допускаються перевищення швидкості, переїзди, переїзди навіть на червоне світло. Люди скаржаться, що водії, особливо індивідуальних машин, їдуть через перехід і, замість того, щоб пропустити пішоходів, подають звуковий сигнал.

ЯК ЗУПИНИТИ ПОРУШНИКА?

більше нехтувати правилами руху — цією азбукою поведінки на дорогах, внаслідок чого під колеса машин кожен день потрапляють і дорослі і діти.

Що робити? Як довести до свідомості людей, що кожен транспортний засіб — це джерело підвищеної небезпеки?

Всі знають, що машину раптово не зупинити. В Ленінському районі 80-90 % від всіх дорожньо-транспортних пригод — це наїзд на пішоходів.

Причини: пішоходи переходять проїжджу частину вулиці будь-де, будь-як, але не так, як належить — на перехіді; виходять або вибігають (дуже часто не тверезими) попереду тролейбуса чи автобуса, що став на зупинці.

Так, 22 січня слюсар заводу ЦА В. П. Барков в нетверезому стані переходив вул. Келецьку, не звертаючи уваги на «Жигулі», що рухались — доставлений в лікарню і госпіталізований.

21 лютого муляр БМУ - 1 тресту «Вінницяпробуд» Ю. І. Пилипчак (теж напідпитку) вийшов з тролейбуса на зупинці. Не

сходяв в м. Вінниці щорічно трапляється половина всіх автоаварій. Це треба пам'ятати, над чим треба замислитися. Адже нехтування правилами переходу вулиці може коштувати життя.

Правила для пішоходів нескладні. Їх вивчають у дитсадку, школі, ПТУ, технікумах. Державтоінспекція сповіщає про них по радіо, друкує в пресі.

Ще раз нагадуємо, що переходити дорогу треба по спеціальному переходу, а там, де його нема — по лінії схрещення тротуарів. Якщо ж переходите дорогу не на перехресті, то треба спочатку подивитись ліворуч: є машини — зачекайте, коли проїдуть. Діставшись середини дороги — гляньте праворуч: якщо є транспорт — треба стати на білій лінії, пропустити його і тільки потім рухатися далі.

Ні в якому разі не обходьте автобуса чи тролейбуса спереду. Це умова — категорична. Обходити автобус чи тролейбус можна тільки ззаду, а трамвай навпаки — лише спереду.

Ще одним головним учасником дорожнього руху є водії. На його

В місцях, де рух регулюється світлофором, можна спостерігати таку картину: подано пішоходу зелений, але водії, що наближаються до переходу і повинні зупинитись, цього не робить.

Ось приклади. 17 березня о 17 годині Волинцев Віктор Антонович, житель Вінницьких Хуторів, машиною «Москвич» на тролейбусній зупинці збив стареньку жінку Солодовникову Е. І. Хіба він не знав, що в цьому місці може з'явитися пішохід?

Цього ж дня Сухов Володимир Васильович, житель Вінниці, їхав мопедом «Карпати». При повороті з вулиці Хмельницьке шосе в проїзд до кладовища, збив Панчук Тетяну Вікторівну, яка їхала на велосипеді.

Як же зупинити порушника правил руху?

Тільки самодисципліною, суворим дотриманням кожного правила руху, повагою до наших законів і людей, які поруч з нами, піклуванням батьків про своїх дітей. Іншого шляху просто немає.

С. КУШНІРЕНКО,
державтоінспектор
Ленінського РВВС,
капітан міліції.

З ІСТОРІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИМВОЛІКИ

(Продовження. Початок у номерах за 16 лютого і 2 березня).

Далі національна символіка була досить політизована й знайшла відображення на прапорах різних політичних угруповань і сил.

Чи мав український народ свою державність? Як відомо, Марко назвав Запорізьку Січ козацькою республікою, яка мала вплив на політичне життя. Більше того, після визвольної війни на Україні утворюється своя державність. Богдан Хмельницький і Запорізька Січ представляли цю нову українську державність, яка народжувалася. Інша справа, що в складі централізованої держави, якою була російська імперія, така державність перспектив для свого розвитку не мала. Така була логіка розвитку подій. Що ж стосується кольорів, то, як відмічалося, спектр був якнайширший, а головний колір, під яким йшли армії Богдана Хмельницького і здобували свободу, був малиновий.

Практично до Великого Жовтня український народ своєї державності не мав. Щоправда, деякі вчені стверджують інше. Так, у 1987 році в центральній пресі була опублікована стаття академіка Тр. Бачова, який намагався представити історичну спадщину Київської Русі, насамперед, як спадщину російського народу. І навіть таку фразу вжив: «нехай українці й білоруси при цьому не ображаються» і т. д. До історії так підходити не можна. Київська Русь є спільною спадщиною російського, українського й білоруського народів. І державність Київської Русі як самостійної держави, у свій час є також спільною історичною спадщиною усіх трьох братніх народів.

Під проблемою національної державної сим-

воліки криються різні підходи, зумовлені методологією буржуазною і пролетарською. Сучасна буржуазна історіографія твердить, що нація вільна, і державність є суто національна. Вона не класова, а є відтворенням духу цієї нації. Такий професор історії, як Щербачівський, написав книгу «Формация української нації» і лічить вік нашої української нації в п'ять тисяч років. Таким чином вважається, що українська нація вже сформувалася на початку перших століть нашої ери. А звідси Київська Русь (це загальновідома теза буржуазних істориків) начебто була витвором виключно української нації. Зазначимо, що вживається тільки термін «нація». Не народність, не союз племен, а саме нація. Звідси коріння того, чому з'являється державна символіка — тризуб. В газеті «Народна воля» є стаття М. Грушевського під назвою «Український державний герб» («Народна воля», 28 лютого 1918 року). У ній він пропонує державний символ — тризуб. Є інші твердження, що це, мовляв, ідея не його. В усякому разі, стаття за підписом М. Грушевського в газеті «Народна воля» вийшла. У ній проводиться основна ідея історика, що Київська Русь — це держава української нації. Мовляв, український народ мав свою державність ще за Київської Русі. І нині (тобто, у 1918 році) — пишеться у згаданій статті — ми, природно, маємо відродити наш державний символ — тризуб. М. Грушевський писав: «Українська Народна Республіка, ставши наново державою самостійною, незалежною, мусила вибрати собі державний герб. Найбільш натуральна річ звернутись до тих старих знаків чи гербів, які вживались за старих часів. Найкращий такий знак вживався за часів Володимира Великого. І тому натурально, що

Українська Народна Республіка, поставивши своїм завданням об'єднати в самостійній державі українські землі і відновити дійсну повноту національно-культурного життя, бере собі за герб цей старий знак Володимира Великого».

Перше зображення тризуба вміщене на кредитному білеті, випущеному Центральною радою ще в грудні 1917 року. Таким чином, М. Грушевський, голова Центральної ради, як історик, по суті, перекинув міст між УНР і Київською Руссю, обминувши етапи нашої символіки, справді української, національної, яка найбільш повно втілюється в козащині. Під символікою тризубу криється головна політична підстава протиставити Україну Росії.

Можна стверджувати, що тризуб до громадянської війни на Україні не був відомий в національному житті українців. Центральна рада «трансплантувала» його в 1918 рік з ХІ — ХХ століть. У спадщину від неї зберегли його як свій символічний знак націоналістичні організації. Апелювати тут до давніх національних традицій найменшою мірою — штучно.

Зарубіжні історики, зокрема націоналістичні, висувують версію, що, по-перше, коли приймалася Центральною радою націоналістична символіка, то практично ніяких сумнівів щодо її запровадження не було. Вона мала, мовляв, національні й історичні традиції. Це далеко не так.

ІДЕОЛОГІЧНИЙ ВІДІМ ОБКОМУ ПАРТІЇ.

(Далі буде).

Редактор І. ВОЛОШЕНЮК.